

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Кафедра державно-правових дисциплін
Медіація у професійній діяльності правника

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо підготовки до практичних занять та виконання самостійної
роботи з навчальної дисципліни
«Медіація у професійній діяльності правника»
для здобувачів вищої освіти
рівень вищої освіти перший (бакалаврський) 1 курсу
галузь знань 08 Право спеціальність 081 Право

2023 рік

УДК 340.15:378(072)(477)

Балтаджи П.М., Шаповалова І.О.

Методичні рекомендації щодо підготовки до практичних занять та виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Медіація у професійній діяльності правника» для здобувачів вищої освіти рівень вищої освіти перший (бакалаврський) 1 курсу галузь знань 08 Право спеціальність 081 Право. О.: ОДУВС. 2023.

Методичні рекомендації щодо підготовки до практичних занять та виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Медіація у професійній діяльності правника» для здобувачів вищої освіти рівень вищої освіти перший (бакалаврський) 1 курсу галузь знань 08 Право спеціальність 081 Право підготовлено на кафедрі державно-правових дисциплін інституту права та безпеки Одеського державного університету внутрішніх справ відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 Право і навчальних планів університету.

Зміст і структура видання, методичні рекомендації до кожної теми (вказівки, поради, навчально-пізнавальні завдання до семінарських занять, перелік понять, питань для самоконтролю, завдань до самостійної роботи, список рекомендованої літератури, оцінювання результатів освітньої діяльності тощо розраховані на те, щоб здобувачі вищої освіти мали змогу творчо та відповідально здійснювати підготовку до практичних занять.

Рецензенти:

– завідувачка кафедри теорії та філософії права факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Одеського державного університету внутрішніх справ

доктор юридичних наук, професор Лілія Матвєєва.

– доцент кафедри трудового, земельного та господарського права інституту права та безпеки Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент Наталія Петренко

УДК 340.15:378(072)(477)

ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕДІАЦІЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВНИКА»

Метою вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Медіація у професійній діяльності правника» є поглиблене вивчення теорії конфлікту й опанування інструментів його вирішення. Практичне заняття – це простір обговорення ключових тем курсу та організації дискусії за правилами вільного мікрофону.

Практичні заняття мають сприяти розвитку творчої самостійності здобувачів освіти, поглибленню інтересу до альтернативних способів вирішення конфліктів, наукових досліджень та вихованню професійної культури, формуванню навичок і вмінь публічного виступу.

Процес навчання побудований за принципом поєднання теоретичних знань, досвіду участі здобувачів освіти у практичних вправах та обговорення результатів. Важливим є надання викладачем зворотного зв'язку здобувачам, використання активних методів навчання (рольових ігор, симуляцій, кейс-методу тощо), практикоорієнтованості (врахування практики надання послуг медіації). Метою навчання є формування системи теоретичних знань і системи навичок та вмінь їх використання на практиці.

Основні завдання практичних занять курсу «Медіація у професійній діяльності правника» полягають у:

- формуванні знань про теоретичні та практичні основи вирішення конфлікту через застосування альтернативних способів вирішення спорів (медіації);
- оволодінні навичками вирішення юридичних конфліктів;
- розуміння сутності основних альтернативних способів вирішення юридичних конфліктів;
- поширенні практики мирного вирішення спорів позасудовими методами для профілактики та розв'язання конфліктів у різних сферах де виникають конфлікти.

Рекомендовані форми самостійної роботи:

- робота з лекційним матеріалом;
- вивчення нормативно-правових документів;
- опрацювання додаткової літератури;
- моделювання/вирішення ситуаційних завдань (кейсів);
- оформлення проектів документів;
- перегляд відео-матеріалів;

Форми практичних занять:

- класична – постановка викладачем запитань за відповідною темою та наданням здобувачами освіти відповідей на передбачені планом запитання;
- інноваційна – дискусії, моделювання та вирішення проблемних завдань (кейсів), ділові ігри, тренінги, мозкові штурми тощо.

Структура практичного заняття включає:

- обговорення теоретичних питань. Обов'язковим елементом цього блоку семінарського заняття є спонукання до дискусії, висловлення власної позиції та робота з аргументами.
- аналіз існуючої практики (кейсів), що стосуються розглянутих питань;
- моделювання та вирішення ситуаційних правових завдань та їх обговорення;
- підведення підсумків та узагальнення питань винесених на обговорення;

Готуючись до практичного заняття, рекомендовано:

- вивчити та проаналізувати зміст кожного питання теми практичного заняття;
- зробити нотатки (ключові поняття, терміни, категорії);
- сформулювати власні висновки та гіпотези, щодо теми заняття та питань рекомендованих для самостійного опрацювання;

При оцінюванні відповідей враховується:

- уміння висловлюватись логічно, послідовно, грамотно, чітко, дотримуючись правил ораторського мистецтва;
- уміння аргументовано висловлювати власну думку, користуватись відповідною літературою, складати тези, готувати короткі доповіді з заявленої проблематики;
- уміння користуватись нормами чинного законодавства України та міжнародними нормативно-правовими актами;
- уміння правильно тлумачити термінологією;
- уміння узагальнювати практику застосування позасудового вирішення юридичного конфлікту;

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		л	с.	п.	с.р.
1	2	3	4	5	6
Тема № 1. Теорія конфлікту.	10	4		2	4
Тема № 2. Позасудові способи вирішення конфліктів.	10	2		2	4
Тема № 3. Нормативно-правове регулювання медіації.	10	2		2	6
Тема № 4. Медіація як спосіб урегулювання конфліктів (спорів). Учасники медіації.	10	2		4	6
Тема № 5. Майстерність медіатора. Техніки слухання.	14	2		4	8
Тема № 6. Медіаційна процедура.	16	2		6	8
Тема № 7. Особливості медіації в окремих сферах суспільних відносин	32	2		4	22
Усього годин на навчальну дисципліну	150	20		24	90

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА № 1 ТЕОРІЯ КОНФЛІКТУ

Практичне заняття 2 години *Самостійна робота* 4 години

Мета заняття: опрацювання поняття конфлікт, визначення ознак та причин виникнення конфліктів, відпрацювання етапів, елементів, стадій та динаміки конфлікту.

Ключові слова: конфлікт, протиріччя, конфліктоген, структура конфлікту, тактика поведінки в конфлікті, динаміка конфлікту.

Питання

1. Конфлікт: розуміння, підходи, функції.
2. Причини виникнення конфліктів в сучасному суспільстві.
3. Роль конфліктогена у виникненні конфлікту.
4. Типологія конфлікту.
5. Структура (елементи) конфлікту. Динаміка конфлікту. Стадії конфлікту.
6. Поведінкові стратегії у конфлікті.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ:

1. Навести приклади конфліктів, які стали сюжетом творів світової та української літератури.
2. Скласти таблицю видів конфліктів (класифікація) за різними ознаками з урахуванням можливих причин конфлікту, предмету та умов в яких відбувається конфлікт
3. Підготувати (письмово) приклади конфліктних ситуацій з різних сфер життя з визначенням сторін, їх позиції, можливої причини конфлікту, конфліктогену, стратегії поведінки сторін в конфлікті.
4. Надати рецензію-рекомендацію щодо художнього фільму сюжетом якого є конфлікт.

РЕКОМЕНДОВАНО ПЕРЕГЛЯНУТИ:

- Поняття конфліктів та їх класифікація
URL: <https://youtu.be/6QPPKqHDAMc>
- Стили поведінки у конфлікті
URL: https://youtu.be/pkAbOLj7Hr8?si=VoRHj7_jhDZYN2JF
- Конфлікти у нашому житті, і чому їх необхідно вирішувати
Громадянська освіта: онлайн-курс
URL: <https://www.youtube.com/watch?v=VScgQEAYyX0>

ПИТАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ:

1. Обґрунтуйте власне розуміння поняття «конфлікт».
2. Що на вашу думку, найчастіше є причиною виникнення конфліктів.
3. Що для вас може стати конфліктогеном.
4. Чи може конфлікт мати межі.
5. Яка стратегія поведінки в конфлікті притаманна саме вам.

ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ

1. *Конфлікт як позитивне явище.*
2. *Конфлікти в світовій історії.*

ТЕМА № 2

ПОЗАСУДОВІ СПОСОБИ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ.

Практичне заняття 2 години

Самостійна робота 4 години

Мета заняття: ознайомлення з позасудовими методами вирішення конфліктів, їх перевагами перед судовим способом врегулювання спорів.

Ключові слова: управління конфліктом, завершення конфлікту, розв'язання конфлікту, стратегії вирішення конфлікту, Третейський суд, арбітраж, Дружне врегулювання у справі, Добрі послуги.

Питання

1. Вирішення, завершення, заморожування конфлікту: визначення понять.
2. Способи та методи вирішення конфліктів.
3. Альтернативні способи вирішення спорів: поняття та види.
4. Посередництво та його види.
5. Третейський суд та арбітраж
6. Дружне врегулювання у справі та Добрі послуги, як спосіб вирішення конфлікту.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ:

1. Скласти таблицю порівняльного аналізу видів альтернативних способів вирішення спорів з притаманними їм ознакам.

2. Письмово: до наданих прикладів конфліктних ситуацій з різних сфер життя (см. самостійна робота до теми № 1) надати можливі шляхи виходу з конфлікту, у порівняльному аналізі кожного з використаних методів. Необхідно зазначити самий дієвий з методів виходу з конфліктної ситуації, та аргументовано довести доцільність саме цього методу в кожній ситуації окремо.

3. Внести до словника визначення понять: *посередництво, фасілітація, медіація, арбітраж*

РЕКОМЕНДОВАНО ПЕРЕГЛЯНУТИ:

Стратегії вирішення конфлікту.

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=2tI-iv6aoro>

Третейські суди у системі альтернативних способів вирішення спорів

URL <https://youtu.be/RGOq1AgDMmw?si=6U4tNV4FcPaLEgwF>

Третейський суд.

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=hV3kTrs8uk4>

Арбітражі, ЄСПЛ, третейські суди - процесуальні особливості

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=cKvXdlbStEk>

2. Зробити нотатки за переглянутим матеріалом, та бути готовим до дискусії з теми.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ:

1. Назвіть альтернативні способи врегулювання конфліктів.
2. Охарактеризуйте третейський суд та арбітраж як способи альтернативного врегулювання конфліктів.
3. Визначте суть процедури посередництва та назвіть його види.
4. Що таке переговори, і яка їхня роль в регулюванні конфлікту?
5. Визначте суть процедури посередництва та назвіть його види.
6. Що таке фасилітація?
7. Охарактеризуйте «Добрі послуги», як спосіб врегулювання конфлікту.

ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ

1. *Переговори як спосіб подолання конфліктів.*
2. *Історія виникнення та застосування «Добрих послуг».*

ТЕМА № 3

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МЕДІАЦІЇ.

Практичне заняття 2 години

Самостійна робота 6 години

Мета заняття: вивчення нормативно-правових джерел медіації у світі та в Україні зокрема; ознайомлення з міжнародними нормативними джерелами АВС

Ключові слова: Міжнародне законодавство, конвенції, договори, ЮНСІТРАЛ, законодавство України.

Питання

1. Міжнародні стандарти медіації
2. Європейські стандарти медіації
3. Закон України «Про медіацію»: загальна характеристика.
4. Кодекс професійної етики медіатора.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ:

1. Занотувати Європейські стандарти медіації у вигляді наведеної нижче таблиці.

Назва нормативно-правового акту	Дата прийняття	Основні положення
• Резолюція Генеральної Асамблеї ООН No 40/33 • Модельний Закон ЮНСІТРАЛ про міжнародну примирну процедуру • рекомендації Комітету міністрів Ради Європи державам-членам - Рекомендації No R (98) 1 «Про сімейну медіацію» • Директива Європейського Парламенту та Ради ЄС No 2008/52/ЄС «Про певні аспекти медіації у цивільних та комерційних справах»		

2. Де та як шукати медіатора в Україні.

РЕКОМЕНДОВАНО ПЕРЕГЛЯНУТИ:

Міжнародна медіація : хто, як, навіщо

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=yzv4S8JywhQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=yzv4S8JywhQ>

Національна конференція «Законодавче регулювання медіації в Україні».

Телеканал Рада. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=qIY8rcLqndc>

ПИТАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ:

1. Назвіть універсальні міжнародні угоди, які безпосередньо врегульовують альтернативні способи вирішення спорів.

2. Що становить основу національного законодавства по альтернативні способи вирішення спорів?

3. Як ви оцінюєте перспективи міжнародної медіації?

ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ

1. Характеристика впровадження медіації в світі (країна на вибір)
2. Порівняльна характеристика міжнародних Шкіл медіації.
3. Медіація в Україні: від практики до закону.

ТЕМА № 4

МЕДІАЦІЯ ЯК СПОСІБ ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ УЧАСНИКИ МЕДІАЦІЇ.

Практичне заняття 4 години

Самостійна робота 6 години

Мета заняття: ознайомлення з принципами та основними правилами медіаційної процедури, її функціями, видами та моделями;

Ключові слова: медіація, медіаційна процедура, принципи, функції медіації, моделі медіації, медіабельність.

Питання

1. Медіація в системі альтернативних способів вирішення спорів: переваги та недоліки.
2. Принципи медіації: за законом та власним розумінням.
3. Види медіації. Моделі медіації
4. Учасники медіації. Сторони медіації.
5. Правовий статус медіатора.
6. Медіабельність конфлікту: критерії та ознаки.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ:

Вирішення ситуативних завдань

Кейс 1

Котигорошко звернувся до Вершигори з пропозицією врегулювати за допомогою медіатора спір про порядок користування колодязем на земельній ділянці, яка належить на праві власності Котигорошко. Пропозицію Вершигора прийняв та запропонував звернутися до Центру медіації. Котигорошко заперечував і наполягав на залученні медіатором спільного сусіда який знає ситуацію, яка склалася, і перебуває в добрих відносинах з обома, не має судимості, і навіть раніше був працівником прокуратури.

Яким вимогам повинен відповідати медіатор?

Кейс 2

Між сусідами дома № 5 по вулиці Каштанова виник спір щодо при домової території, а саме, з приводу догляду за клумбою, яка знаходилась перед вікнами мешканців першого поверху. Основні претензії були щодо закупівлі саджанців, та їх доставки.

Сусіди з першого поверху Крутовус та Сивопас вважали що їхня праця по догляду за клумбою перед будинком надає їм право не сплачувати гроші за нові саджанці. Сусіди Вільномов та Мальфар з другого поверху вважали що гроші повинні сплатити всі мешканці будинку, але Крутовус та Сивопас можуть сплатити менше, враховуючи їхню працю.

Сусіди Котигорошко та Мудрик зовсім відмовились сплачувати гроші, вказавши на те, що їх вікна виходять на протилежну сторону, і квітів вони не бачать, то му і не повинні сплачувати гроші.

До якої категорії конфліктів відноситься цей спір? Чи підлягає він врегулюванню в судовому порядку? Як вирішити конфлікт між сусідами? Надайте розгорнуту, аргументовану відповідь.

Кейс 3

При укладенні шлюбу наречені домовились, що будуть відкладати гроші на купівлю власної квартири з будь-яких доходів на окремо відкритий для цього рахунок. На протязі трьох років чоловік так і робив, відкладаючи 10% від свого доходу на окремий рахунок у банку, а дружина чоловіка відкладала гроші лише зі своєї заробітної плати, не враховуючи подарунки близьких на свята, та щорічні премії наприкінці року.

Чоловік поставив питання про необхідність дружиною доповнити рахунок у банку з урахуванням тих сум, які дружина не доплатила за три роки.

Дружина обурилась і родина посварилась.

Проаналізуйте позиції сторін. Надайте можливий вихід із конфліктної ситуації з урахуванням своїх знань з медіації.

Кейс 4

Барбі звернулась до Кена з проханням доглянути за її квартирою у період відрядження. Кен погодився на пропозицію. З часом Барбі стали телефонувати сусіди та скаржитись на гучну музику вечорами, сміх та грукіт чимось тяжким по стінах та полу.

Барбі звернулась до Кена за поясненнями. Останній сказав, що він старанно виконує взятий на себе обов'язок і доглядає квартиру. Музика дійсно лунає, і він часто запрошує до себе (вірніше до помешкання Барбі) у гості друзів. Але, квартира у повному порядку, там все прибрано. Після своїх друзів Кен завжди прибирає. А музика лунає виключно до 23 годин, не пізніше. Барбі образилась і сказала, що не давала дозволу на таке використання свого житла. Кен обурився. Між ними стався конфлікт.

Що Ви можете запропонувати сторонам? Який вид медіації стане їм у нагоді? Розберіть конфлікт за складовими і знайдіть вихід із ситуації.

РЕКОМЕНДОВАНО ПЕРЕГЛЯНУТИ:

Моделі медіації Української миротворчої школи.

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=DGT1xaVzPcU>

Про медіацію.

URL: <https://osvita.oduvs.edu.ua/md/course/modedit.php?add=url&type=&course=3436§ion=5&return=0&sr=0>

Учасники медіації: статус, роль, очікування

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=GrsMenUn5Ag>

Онлайн-лекція «Медіатор та учасники процесу медіації»

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=FY6x32VhMds>

Письмово підготувати приклади конфліктів та надати оцінку щодо можливості застосування медіаційної процедури

ПИТАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ:

1. Сформулюйте мету та завдання медіації.
2. Визначити особливості медіації.
3. Принципи медіації в системі життєвих принципів.
4. Превентивна медіація та медіація врегулювання спорів.
5. Роль медіатора в процедурі медіації.
6. Правові та морально-психологічні умови участі сторін у медіації.
7. Права та обов'язки сторін

8. Правовий статус адвоката у медіації
9. Участь перекладача у медіації
10. Участь законних представників дитини

ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ

1. Шкільна медіація в Україні.
2. Медіація – світова практика.

ТЕМА № 5

МАЙСТЕРНІСТЬ МЕДІАТОРА

Практичне заняття 4 години Самостійна робота 8 години

Мета заняття: визначитися з поняттями ефективна комунікація, опрацювати інструменти передачі інформації та техніки активного слухання.

Ключові слова: інформація, комунікація, компетентність

Питання

1. Що таке інформація? Умови і способи її передачі.
2. Комунікація. Ефективна комунікація. Помилки і маніпуляції.
3. Техніки активного слухання.
 - Нейтральна мова
 - Резюмування фактів та емоцій
 - Перефразування
 - Переформулювання
 - Позитивний рефреймінг
 - Рапорт
4. Питання як інструмент медіатора.
5. Компетентності медіатора. Що головне в професії медіатора.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ:

1. Підготуйте коротку історію з власного досвіду (для роботи в групах).
2. Відпрацювання позитивного мислення:
 - Обрати негативний персонаж (літературного чи художнього твору)
 - Визначити його основні негативні риси
 - Замінити на позитивні

Аналізуємо досвід

1. Згадайте неприємну розмову учасником якої Ви були. Що запам'яталось? Що б зробили інакше?
2. Занотувати приклади помилок у спілкуванні користуючись власним досвідом.

РЕКОМЕНДОВАНО ПЕРЕГЛЯНУТИ:

Як слухати так, щоб чути

URL <https://youtu.be/9aFYER4PU2o>

Як протидіяти маніпуляціям

URL https://youtu.be/1f8w1M6iu_U

Приклад маніпуляції

URL <https://youtu.be/tRk0JLjILDI>

Вчимося слухати

URL <https://youtu.be/oA5tFoN0nSU>

Помилки слухання

URL <https://youtu.be/Nb7HXCLzjOk>

ПИТАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ:

1. Ознаки інформації.
2. Комунікативні бар'єри.
3. Комунікативна компетентність.
4. Етапи слухання.
5. Як зрозуміти, що тебе слухають.

ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ

1. Маніпуляція як спосіб комунікації.
2. Пастки і помилки у спілкуванні.

ТЕМА № 6

МЕДІАЦІЙНА ПРОЦЕДУРА

Практичне заняття 6 години

Самостійна робота 8 години

Мета заняття: ознайомлення з медіаційною процедурою та порядком проведення медіації, визначення специфіки окремих етапів (фаз) медіації;

Ключові слова: медіаційна процедура, повноваження медіатора, премедіація, позиції, інтереси, потреби, постмедіація.

Питання

1. Загальна характеристика медіаційної процедури відповідно до Закону України «Про медіацію».
2. Премедіація. Запрошення до медіації.
3. Стадії медіації: підходи та визначення.
4. Робота з інтересами і потребами. Емоції в медіації.
5. Пошук рішень. Відповідальність сторін в медіації.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ:

Підготувати лист-запрошення до медіації.

Перегляньте відео-матеріал і занотуйте власні висновки щодо поведінки учасників, дотримання ними принципів та порядку проведення медіаційної процедури, роботи медіатора, та інші особливості справи. Надайте розгорнуту відповідь із таймінгом (дія певної особи – час в відео-матеріалах)

РЕКОМЕНДОВАНО ПЕРЕГЛЯНУТИ:

В стінах Києво-Могилянської Бізнес Школи відбувся Театр медіації!

Театр медіації 1/7 URL: <https://www.youtube.com/watch?v=6qFFTEMAOr0>

Театр медіації 2/7 URL: <https://www.youtube.com/watch?v=R9S19PoF9S8>

Театр медіації 3/7 URL: <https://www.youtube.com/watch?v=fe-UKHT6qm8>

Театр медіації 4/7 URL: <https://www.youtube.com/watch?v=-h05Frhp0TI>

Театр медіації 5/7 URL: <https://www.youtube.com/watch?v=0QacElnPYBI>

Театр медіації 6/7 URL: https://www.youtube.com/watch?v=m0gG_fHTTTg

Театр медіації 7/7 URL: <https://www.youtube.com/watch?v=bV5W4aLO3As>

ПИТАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАНЯТТЯ:

1. Загальна характеристика медіаційної процедури.
2. Збір інформації та визначення тем для обговорення
3. Робота з інтересами та потребами сторін
4. Пошук та оцінка варіантів рішення
5. Оформлення домовленостей

ТЕМИ РЕФЕРАТИВ ТА ДОПОВІДЕЙ:

1. Медіація в адвокатській діяльності.
2. Оформлення результатів медіації.

ТЕМА № 7

ОСОБЛИВАСТІ МЕДІАЦІЇ В ОКРЕМИХ СФЕРАХ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН

Практичне заняття 4 години

Самостійна робота 22 години

Мета заняття: характерні особливості медіації в різних сферах суспільно життя; з'ясувати характерні риси та особливості процедури медіації для кожної сфери суспільного життя окремо.

Ключові слова: бізнес-медіація, сімейна медіація, трудові конфлікти, конфлікти в корпоративному управлінні, цивільно-правовий спір.

Питання

1. Сімейна медіація: особливості та наслідки.
2. Медіація в трудових відносинах

3. Медіація в адміністративно-правових відносинах
4. Медіація як форма відновного провадження для неповнолітніх.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ:

Підготувати ситуативні завдання щодо застосування медіації в різних сферах суспільних відносин.

Бути готовими до участі у симуляційній медіаційній процедурі.

РЕКОМЕНДОВАНО ПЕРЕГЛЯНУТИ:

Вебінар "Про сімейну медіацію для юристів" PRAVOKATOR

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=kyYYkKVptCc>

Фільм про медіацію, номінант міжнародного конкурсу CEDR AWARDS (відзнятий Українським Центром Медіації за підтримки IFC) (ч.1. та ч.2.)

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=xjWabt4L4dE>

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=R6jxHOTnLrM>

Способи врегулювання трудових спорів переговори, медіація, суд
Законодавчі можливості / Вебінари підвищення кваліфікації від 30.08.2021р

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=u6fzcZvfiJw>

Особливості застосування медіації в адміністративних спорах
PRAVOKATOR від 05.01.2021р

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Vk3mCeUTqiA>

Відновне правосуддя: принципи, механізм та учасники процесу /
PRAVOKATOR від 17.08.2020р

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=HkUWPFubN6o>

ПИТАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ:

1. Правила проведення сімейної медіації;
1. Форми участі дітей при проведенні сімейної медіації;
2. Особливості проведення бізнес-медіації та її додаткові можливості;
3. Ознаки та елементи медіації як форми відновного правосуддя;
4. Критерії допустимості проведення медіації як форми відновного правосуддя;
5. Що таке відновне правосуддя.
6. Охарактеризуйте відновне правосуддя як один з засобів альтернативного вирішення конфлікту.
7. До кого може бути застосовано відновне правосуддя?
8. Яку роль відіграє медіація в кримінальному провадженні?
9. Надайте алгоритм дій у відновному провадженні.
10. Охарактеризуйте програму відновного правосуддя для неповнолітніх.
Де коли і ким було запроваджена ця програма?
11. Надайте переваги відновного правосуддя.

ТЕМИ РЕФЕРАТИВ ТА ДОПОВІДЕЙ:

1. Поліцейська медіація.
2. Ювенальна юстиція і медіація

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Базова

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Європейський кодекс етики медіаторів. URL: https://decisionlab.com.ua/DLfiles/European_Code_of_Conduct_for_Mediators_U_A.pdf
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
4. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
5. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
6. Сімейний кодекс України : Закон України від 10 січня 2002 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21-22. ст. 135. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
7. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
8. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24.02.1994 р. № 4002–XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12#Text>
9. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
10. Про засади запобігання та протидії дискримінації: Закон України від 6 грудня 2012 р. № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>
11. Про третейські суди: Закон України від 11 травня 2004 р. № 1701-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15#Text>
12. Про медіацію: Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
13. Рекомендація R (81) 7 Комітету міністрів державам-членам стосовно шляхів полегшення доступу до правосуддя від 14.05.1981 р. URL : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_133.
14. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618- IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
15. Господарський кодекс України від 16 січня 2003р. №436-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

16. Кодекс етики медіатора Національної асоціації медіаторів України.
URL : <http://namu.com.ua/ua/info/mediators/ethical-code/>
17. Положення про арбітра : затв. наказом Національної служби посередництва і примирення від 18.11.2008 р. № 132. *Національна служба посередництва і примирення.*
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0132299-08#Text>
18. Положення про порядок забезпечення гарантій незалежним посередникам, членам примирних комісій і трудових арбітражів (трудовим арбітрам) : затв. наказом Національної служби посередництва і примирення від 13.07.2012 р. № 82. *Національна служба посередництва і примирення.*
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0093299-05#Text>
19. Положення про трудовий арбітраж : наказ Національної служби посередництва і примирення від 18.11.2008 р. № 135. *Національна служба посередництва і примирення.*
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0135299-08#Text>
20. Типовий закон ЮНСІТРАЛ щодо міжнародного торговельного арбітражу від 21.06.1985 р. *Верховна Рада України.* URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_879.
21. Узагальнення практики застосування судами Закону України «Про третейські суди». *Верховна Рада України.* URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n_005700-09
22. Щодо добровільного примирення та арбітражу : рекомендація Міжнародної організації праці від 26.09.1951 р. № 92 - Документ № 993_232 Прийняття від 29.06.1951р. *Верховна Рада України.* URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_232#Text
23. Щодо посилення інституційного механізму міжетнічної політики в Україні в умовах децентралізації *II ВКНМ ОБСЄ*
URL: <https://www.rada.gov.ua/uploads/documents/36671.pdf>

1. Біцай А. Участь адвоката в медіації: монографія. К. : Алерта, 2017. 260 с.
2. Конфлікти в сучасних правових відносинах.
URL: http://pidruchniki.com/78500/psihologiya/konflikti_suchasnih_pravovih_vidnosinah
3. Консиліація. Хрестоматія альтернативного розшення спорів.
URL: <https://law.wikireading.ru/51727>
4. Медіація у професійній діяльності юриста. Підручник/ колектив авторів; заг. ред Н. Крестовська, Л. Романадзе. Одеса: Екологія, 2019. 451 с.
URL: <https://www.legalaid.gov.ua/wp-content/uploads/2020/01/mediatsiya-u-profesijnij-diyalnosti-yurysta.pdf>

Допоміжна

1. Албул С. В. До питання нормативно-правового регулювання та напрямів використання поліцейської медіації в Україні. *Поліцейська медіація як*

інструмент захисту прав та інтересів громадян: матеріали міжнародної наукової конференції молодих учених (м. Одеса, 4 червня 2021 р.). Одеса: ОДУВС, 2021. С. 11–14.

URL: <http://dspace.oduvs.edu.ua/handle/123456789/1280> (дата звернення 28.08.2022)

2. Барабаш Т., Крестовська Н., Романадзе Л. Медіація: нюанси законодавчого врегулювання. *Юридичний вісник*. 2017. 3-9 бер. URL: <https://www.academia.edu/31827016/> (дата звернення 28.08.2022)

3. Боженко Н., Легеза Є. Удосконалення правової основи регулювання медіації в адміністративному судочинстві. *Наукові перспективи (Naukovi perspektivi)*. 2021. № 7 (13). С. 191-198. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/download/351/353> (дата звернення 28.08.2022)

4. Бут І. Розгляд цивільно-правових спорів третейськими судами в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Одеса, 2016. 229 с. URL: <http://hdl.handle.net/11300/5686> (дата звернення 28.08.2022)

5. Іванюк В.Д. Правове регулювання медіації: досвід України та Європейських держав. *Наукові записки. Серія: Право*. 2021. № 11. С. 21-25. URL: <https://pravo.cuspu.edu.ua/index.php/pravo/article/download/89/82>. (дата звернення 28.08.2022)

6. Іщенко О. М. Медіація в кримінальному процесі: зарубіжний досвід та перспективи України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Вип. 39(2). С. 126-129. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_39\(2\)_30](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_39(2)_30) (дата звернення 28.08.2022)

7. Костюченко О.Є., Монаєнко А.О., Атаманчук, Н. І. Медіація як форма захисту цивільних прав. *Нове українське право*. 2022. № 1. С. 49-56. URL: <http://www.newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/download/196/177>. (дата звернення 28.08.2022)

8. Кравцов Д.М., Зіноватна І.В., Бурнягіна Ю.М., Орлова Н.Г., Соловійов О.В., Конопельцева О.О. Медіація як альтернативний спосіб розв'язання трудових спорів. *Наукові записки. Серія: Право*. 2022. № 12. С. 73-79. URL: <https://pravo.cuspu.edu.ua/index.php/pravo/article/download/113/97> (дата звернення 28.08.2022)

9. Мадей Д. А. Перспективи надання нотаріусами функцій медіації. *Правова держава*. 2022. № 46. С. 35-42. URL: <http://pd.onu.edu.ua/article/view/257805/256423> (дата звернення 28.08.2022)

10. Мазаракі Н.А. Медіація в Україні: теорія та практика: монографія. Київ: Інститут законодавства ВР України, 2018. 276 . URL: <https://knute.edu.ua/file/MjIxNw==/01ffcf81126fede4df411eb651af38c1.pdf> (дата звернення 28.08.2022)

11. Мирза С.С. Особливості становлення та розвитку медіації у зарубіжних країнах з англосаксонською і романо-германською правовими системами. *Право і безпека*. 2020.

- №1(76). С. 133-138. URL:
https://fileview.fwdcdn.com/?url=https%3A%2F%2Fmail.ukr.net%2Fapi%2Fpublic%2Ffile_view%2Flist%3Ftoken%3D1MA4XJpZVpAWOCub4GUYO27cH41rIhutqQuujH9dfz70TurJUNH4LgRTTUgYAzgszKTGEPiMmkI9B1qbiq9X5ycbz_Kdgt7KBv6ESg%253ApkDt0hIixElWs5JR%26r%3D1656778114483&default_mode=view&lang=ru#start=0 . (дата звернення 28.08.2022)
12. Мироненко М.О. Зарубіжний досвід упровадження медіації в нотаріальну діяльність. *Наукові записки. Серія: Право*. 2022. № 12. С. 114-119. URL: <https://pravo.cuspu.edu.ua/index.php/pravo/article/download/123/107>(дата звернення 28.08.2022)
13. Недо К. А. Медіація у сімейних конфліктах. *Наше право*. 2016. № 2. С. 168-172. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2016_2_30 (дата звернення 28.08.2022)
14. Ортинська Н. В. Процедура медіації як форма відновного правосуддя для неповнолітніх. *Право і Безпека*. 2016. № 1. С. 121-125. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2016_1_26(дата звернення 28.08.2022)
15. Поліщук М.Я. Моделі медіації: порівняльно-правовий аналіз досвіду зарубіжних країн. *Судова та слідча практика в Україні*. 2016. Вип. 2. С. 52-56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jipu_2016_2_12(дата звернення 28.08.2022)
16. Поліщук М.Я. Розвиток та поширення медіації як спосіб вирішення цивільно-правових спорів у межах правової системи Канади. *Право і суспільство*. 2016. № 2(3). С. 67-71. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2016_2\(3\)_13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2016_2(3)_13) (дата звернення 28.08.2022)
17. Токарева К. Побудова належної адміністративної процедури застосування медіації у публічно-правових спорах (концептуальна основа). *Актуальні проблеми правознавства*. 2021. № 1. С. 68-73. URL: [file:///C:/Users/Admin/Downloads/1105-2239-1-SM%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/1105-2239-1-SM%20(1).pdf) (дата звернення 28.08.2022)
18. Трошкіна К.Є. Особливості застосування медіації у сфері авторського права. *Наукові записки. Серія: Право*. 2022. № 12. С. 45-50. URL: <https://pravo.cuspu.edu.ua/index.php/pravo/article/download/107/91> (дата звернення 28.08.2022)
19. Турман Н. Медіація в кримінальному процесі: шляхи удосконалення чинного законодавства. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 3. С. 276-280. URL: <http://pgpr-journal.kiev.ua/archive/2017/3/63.pdf> (дата звернення 28.08.2022)
20. Турман Н. О. Моделі медіації у кримінальному процесі. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Юридичні науки*. 2017. Вип. 1(2). С. 159-163. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2017_1\(2\)_40](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2017_1(2)_40)(дата звернення 28.08.2022)

21. Чуєнко О. І. Медіація в кримінальному процесі як різновид альтернативного вирішення спорів. *Журнал східноєвропейського права*. 2021. № 87. С. 81-87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2021_87_14 (дата звернення: 28.08.2022)
22. Фішер Р., Юрі У., Петтон Ю. Шлях до Так. Як вести переговори, не здаючи позицій. Київ : Основи, Підприємництво, господарство і право. 2017. № 3. С. 276-280. : URL :http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2017_3_63(дата звернення 28.08.2022)
23. Яремко О.М. Сімейна медіація у системі соціальної допомоги. *Наукові проекти соціально-гуманітарного факультету ЗУНУ*. 2022. № 4. С.106-108.
URL:<http://nauksgf.wunu.edu.ua/index.php/npsgf/article/download/132/128>. (дата звернення 28.08.2022)
24. Явор О.А. Закономірності розвитку сімейної медіації в зарубіжних країнах та на Україні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 1. С.47-53 URL: <http://app-journal.in.ua/2022-1> (дата звернення 28.08.2022)